

V Praze dne 31. října 2024

Čj.: 778/24

STANOVISKO

k

návrhu zákona o správě dat a o řízeném přístupu k datům a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o správě dat a o řízeném přístupu k datům)

I. Předklad

Předklad má dva konečné cíle. Zaprvé, výrazně modernizovat právní prostředí ošetřující sběr a systematické ukládání dat odpovídající dynamickému vývoji v této oblasti a sledující praxi ověřenou dobrou praxí v jiných zemích. Za druhé, má dojít k harmonizaci českého právního řádu s kapitolou II Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/868 ze dne 30. května 2022, o evropské správě dat (DGA z anglického Data Governance Act), které má výrazným způsobem usnadnit využívání dat státní správy tak, aby bylo snadnější vytěžovat informační hodnotu dat pro potřeby přípravy nové regulace, hodnocení jejích dopadů a pro potřeby akademického výzkumu, jak je obvyklé v řadě zemí EU, které legislativní aspekty těchto agend modernizovaly již v minulosti.

Předklad má zásadní důležitost při vytváření předpokladů pro zefektivnění veřejných politik v ČR v podstatě ve všech oblastech regulace, pro kvalitu nové regulace a pro adekvátní revize regulací dosavadních. Předklad řeší řadu problémů, resp. odstraňuje řadu překážek, které bylo bývalo vhodné vyřešit již dříve.

II. Připomínky k závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace (ZZ RIA)

Jde o velmi kvalitně zpracovanou ZZ RIA a to jak co do obsahu, tak co do přehlednosti a srozumitelnosti. ZZ RIA shrnuje klíčové části procesu RIA tak, jak jej předepisují Obecné zásady RIA.

Předklad řeší poměrně náročnou materii z pohledu nákladů, a hlavně přínosů jako dopadů. Řeší se zde velmi specifický problém spočívající v tom, že část nákladů, hlavně fixních (jednorázových), lze odhadovat poměrně dobře, zatímco výnosy, resp. přínosy z podstaty věci nejde moc odhadovat, a to ze dvou hlavních důvodů. Prvním důvodem je, intenzita využívání dat na straně státu, akademické obce atd. není předem známa a lze pouze hrubě odhadovat, že bude po delší období narůstat na

úroveň obvyklou v zemích, kde podobnou legislativu zavedli již dříve. Za druhé, přínosy mají velmi obtížně kvantifikovatelnou podobu ve formě:

- efektivnějších veřejných politik ve všech oblastech státní správy i mimo ni;
- kvalitnější odborné a veřejné informovanosti podporující racionalitu diskusí a evidencí informovaná regulační rozhodování;
- snížení prostoru pro roli dojmů, dílčích pohledů a prosazování lobbistických zájmů;
- redukce rozsahu chybně koncipované legislativy, kterou je pak potřeba složitě opakovaně a zdlouhavě revidovat s doprovodnou nepřehledností a nepředvídatelností právního řádu.

Výše uvedené efekty sice mají i finanční ekvivalenty, ale není možné je odhadovat. Na základě zkušeností s rozsahem nevhodně koncipované regulace se však lze věrohodně domnívat, že tyto výnosy mohou být řádově mnohem větší než náklady. Za nefinanční přínosy lze považovat i posílení důvěry občanů v bezpečné nakládání s daty a vyšší důvěru občanů v efektivní státní regulaci a fungování státu obecně.

Všechny povinné sekce ZZ RIA jsou velmi dobře sepsané, jak co do obsahu, tak do srozumitelnosti a struktury textu.

Drobné připomínky:

- Doporučujeme spíše používat termín 'data informed' nebo 'information based', než termín 'data based'. Opravit to je třeba v úvodním shrnutí na str.2, dále to je v pořádku.
- Str. 16: Relevance data v medicínských, resp. lékařských vědách je možná vyšší, než se uvádí a může být podobná jako ve společenských vědách, pokud samozřejmě začne akademický a resortní výzkum tato data reálně používat. V ZZ RAI je odkaz na specifika ÚZIS atd., což by chtělo lépe objasnit. Reálně se medicínské fenomény velmi kříží s fenomény společenskovědními a nelze tyto dvě oblasti rozdělovat.
- Tabulka 2 a další tabulky nemají nadpis a je žádoucí nadpisy doplnit
- Str. 30: velmi dobře je popsán a dokumentován rozmanitý způsob možného využívání dat na základě zahraničních příkladů. Přístup lze doporučit jako příklad pro další ZZ RIA.

III. Shrnutí připomínek

Jde o velmi kvalitně zpracovanou ZZ RIA a to jak co do obsahu, tak do přehlednosti a srozumitelnosti. ZZ RIA shrnuje klíčové části procesu RIA podle Obecných zásad RIA. Předkládaná legislativa slibuje výraznou modernizaci nakládání s daty a jejich využívání a je inspirována úspěšnou zavedenou praxí v řadě zemí EU. Navrhované změny mohly a měly být uvedeny do reálné praxe již cca před 10 lety. ZZ RIA přesvědčivě dokumentuje velmi vysoký potenciál předkládané legislativy posílit všeobecnou kvalitu legislativního procesu, potažmo kvalitu regulace v České

republice, díky výraznému posílení 'evidence-informed' přístupů. Případné dodatečné náklady (dominantně na straně státu) budou řádově mnohem nižší než přínosy ve formě kvalitnější, efektivnější a přehlednější regulace (legislativy). V ZZ RIA je žádoucí doplnit jen několik velmi dílčích věcí, které ale nejsou pro její závěry podstatné.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace **doporučuje** Legislativní radě vlády, **aby návrh zákona o správě dat a o řízeném přístupu k datům a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o správě dat a o řízeném přístupu k datům) v předloženém znění doporučen vládě ke schválení.**

Za komisi RIA vypracovali:

Doc. Ing. Daniel Münich, Ph.D.

JUDr. Petr Solský

Mgr. Ing. Lucie Zapletalová, M.A.

Předsedkyně komise RIA